

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001470

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-04-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чорноконь Вікторія Вікторівна

2. Viktoriia Chornokon

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0733-1844

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філологія

Дата захисту: 03-06-2024

Спеціальність за освітою: Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (англійська, німецька)

Місце роботи здобувача: Відокремлений структурний підрозділ Хмельницький політехнічний фаховий коледж Національного університету "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 39817752

Місцезнаходження: вул. Зарічанська, 10, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 5232

Повне найменування юридичної особи: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Код за ЄДРПОУ: 02125616

Місцезнаходження: вул. Огієнка, буд. 61, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський р-н., 32300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Код за ЄДРПОУ: 02125616

Місцезнаходження: вул. Огієнка, буд. 61, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський р-н., 32300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 17.01

Тема дисертації:

1. Категорія невизначеності в художніх системах модернізму і постмодернізму
2. Category of indeterminacy in artistic systems of modernism and postmodernism

Реферат:

1. У дисертації вперше в українському літературознавстві представлено дослідження функціонування категорії невизначеності в новітній літературі. У роботі на матеріалі творів репрезентативних для модерністської і постмодерністської художніх систем виявлено особливості форм і функцій художньої невизначеності. Починаючи з кінця XIX ст., світова література зазнала радикальних змін, спричинених світоглядними зрушеннями й усвідомленням митцями необхідності переходу до нової концепції світу і людини у вимірах неусталеності й множинності проявів буття й екзистенції. Співвідношення центральних діахронних явищ новітньої літератури – модернізму і постмодернізму – досі не отримало однозначної оцінки в сучасному літературознавстві. Дослідження проявів невизначеності в різних творах від кінця XIX до

початку ХХІ ст. підтверджує ідею наслідування і розвитку постмодернізмом фундаментальних принципів і особливостей модерністської поетики. Виявлено цілу низку типологічно подібних поетико-стильових елементів у творах, що традиційно пов'язують із якоюсь однією художньою системою. Встановлено, що найголовнішими типологічно подібними поетико-стильовими елементами невизначеності є нелінійність і фрагментарність сюжету з численними розосередженими пробілами і лакунами, поліфонічність наративу і гра точками зору, передоручена розповідь із акцентом на ненадійність наратора, наскрізна символізація образності. Отримані в ході дослідження результати та узагальнені висновки розширюють теоретичне поле для подальших наукових студій із проблем модерністської і постмодерністської поетик, зокрема, в аспектах форм і засобів вираження авторської позиції. Матеріалом для дослідження слугував корпус художніх текстів, попередньо визнаних науково-критичною думкою знаковими для певного етапу історико-літературного розвитку й значущих в художньо-естетичному відношенні. Ці тексти проаналізовано на основі таких теоретико-методологічних концепцій: наратології, рецептивної естетики, теорії інтертекстуальності, структурно-функціонального аналізу. Структура дисертації: анотації українською та англійською мовами, список опублікованих праць авторки, вступ, чотири розділи з певною кількістю підрозділів у кожному та проміжними висновками, висновки, список використаних джерел, додатки. У вступі обґрунтовано актуальність теми пропонованої дисертації; сформульовано її мету та завдання; визначено предмет, об'єкт, теоретико-методологічні засади дослідження; представлено джерельну базу; охарактеризовано наукову новизну роботи, її практичне та теоретичне значення; подано список публікацій й дані про апробацію результатів дослідження, структуру дисертації та її обсяг. Перший розділ – «Теоретико-методологічні аспекти дослідження категорії невизначеності» – присвячено оглядові теоретичних засад і методологічних стратегій вивчення поетики невизначеності. Акцентується, що вивчення феномену невизначеності потребує комплексного підходу з використанням різноманітних літературознавчих методів і окремих теоретико-літературних концепцій: наратологія, рецептивна естетика, теорія читацького відгуку, теоретико-методологічні напрацювання Р. Барта і У. Еко. Другий розділ – «Парадигма форм художньої невизначеності в модерністській літературі» – містить два підрозділи. У першому розглянуто художній досвід Генрі Джеймса, Джозефа Конрада і Андре Жіда як представників «передмодернізму». Характерним для них є об'єктивування авторської позиції, відмова від всевладдя автора, висвітлення подій у різних форматах фокалізації із моделюванням «пробілів» і «пустот», що мають бути заповнені читачами. Основним завданням у третьому розділі дисертації – «На межі модернізму і постмодернізму: ненадійний наратор у контексті стратегій метатекстуальності» – було виявлення особливостей поетики невизначеності в низці творів середини ХХ ст., що в хронологічному відношенні займають проміжне становище між модернізмом і постмодернізмом. На прикладі романів «Кінець роману» Г. Гріна, «Політ над гніздом зозулі» К. Кізі, «Чуже обличчя» К. Абе в розділі охарактеризовано розширення спектру поетики невизначеності. Для всіх цих творів характерною є ненадійна нарація і метатекстуальні рефлексії, що створюють ефект множинності прочитання окремих ситуацій й авторської концепції загалом. Четвертий розділ – «Постмодерністські варіанти поетики невизначеності» – містить шість підрозділів, в яких розглянуті прояви феномену невизначеності у творах Дж. Барнса, М. Еміса, Дж. Фаулза, Дж. Кутсі, К. Ішігуро, С. Рушді. У Висновках підсумовуються й узагальнюються основні положення та результати дослідження.

2. For the first time in Ukrainian literary studies, the thesis introduces how the category of indeterminacy functions in contemporary literature. The research paper involves the works of representative modern and postmodern artistic systems and reveals the peculiarities of forms and functions of artistic indeterminacy. Since the late 19th century, world literature has undergone radical changes, caused by worldview shifts as well as artists' realization of the necessity of transition to the new conception of the world and the human being in the dimensions of unstable and multiple manifestations of genesis and existence. The correlation of the central diachronic phenomena of contemporary literature – modernism and postmodernism – has not been evaluated exactly in present-day literary studies. The research on the cases of indeterminacy in different works of the late 19th and early 20th centuries proves that the fundamental principles and features of modernist poetics have been imitated and developed within postmodernism. Several typologically similar poetic and stylistic elements

traditionally connected to one artistic system have been revealed. It has been proved that the main typologically similar poetic-stylistic elements of indeterminacy are non-linearity and fragmentation of the plot with the numerous dispersed spaces and lacunas, polyphony of the narrative, and play with points of view, an entrusted story emphasizing the narrator's unreliability, cross-cutting symbolic imagery. The received research results and the generalized conclusions widen the theoretical scope for further scholarly works on the problems of modern and postmodern poetics, in particular, taking into account the forms and means of expressing the author's position. The research data consists of the fiction texts acknowledged by the scientific-critical thought as landmarks for a certain stage of historical and literary development and important in artistic-aesthetic terms. The texts have been analyzed within the following theoretical and methodological conceptions: narratology, receptive aesthetics, theory of intertextuality, and structural-functional analysis. The structure of the thesis is made of abstracts in Ukrainian and English, a list of the published author's works, an introduction, four chapters with subdivisions and interim conclusions, conclusions, references and supplements. In the introduction, the relevance of the thesis topic has been substantiated; its aim and tasks have been formulated; the subject, object, theoretical, and methodological basis of the investigation have been specified; the database has been highlighted; the scientific novelty of the research, its practical and theoretical value have been characterized; the list of the published papers and information on the approbation of the research results have been arranged; the thesis structure and volume have been outlined. Chapter one – “Theoretical and methodological aspects of the investigation of the category of indeterminacy” – is devoted to the overview of the theoretical grounds and methodological strategies of the poetics of indeterminacy. It is stressed that the study of the phenomenon of indeterminacy demands a complex approach applying various literary methods and certain theoretic literary conceptions: narratology, receptive aesthetics, theory of the reader's response, theoretic-methodological works of R. Barthes and U. Eco. Chapter two – “Paradigm of forms of artistic indeterminacy in modernist literature” – contains two subdivisions. The first one depicts the artistic experience of Henry James, Joseph Conrad, Andre Gide as representatives of “pre-modernism”. Its distinctive features are objectification of the author's position, rejection of the author's absolute power, event representation in different formats of focalization with modeling “spaces” and “emptiness” that have to be filled by the reader. The typological features of the novels “Ulysses” by J. Joyce and “The Night Forest” by J. Barnes are the fragmentation of the plot, loose time and space action organization based on the conception of “time-continuity”, associative imagery, generating variational techniques of “flow of consciousness”. “Binding” of a discrete-fragmentary text as a fundamental element of poetics of indeterminacy happens due to repeated motives, chronotopical parallels, and arbitrary-symbolic imagery. Some variants of poetics of indeterminacy can be observed in the works representing American modernism. F.S. Fitzgerald in the novel “The Great Gatsby” refuses the traditional structure of a character's image, leaving “indefinite places” in his biography and disposition. In the novel, the narrator is more the observer than the event participant and directs the reader in their receptive quest. In conclusion the main statements and results of the dissertation have been summed up and generalized.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Чорноконь В.В. Форми і функції невизначеності в постмодерністському романі. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. Том 33 (72). № 4. Ч. 2. С. 198–202.

- 2. Чорноконь В.В. Наративні аспекти втілення поетики невизначеності (на матеріалі роману Кобо Абе «Чуже обличчя»). Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. Том 33 (72). № 6. Ч. 2. С. 159–164.
- 3. Чорноконь В.В. Символіка як засіб творення невизначеності в романі Салмана Рушді «Опівнічні діти». Філологічні трактати. 2023. Том 15 № 2. С. 26–38.
- 4. Чорноконь В.В. Стратегії поетики невизначеності у передмодерністському дискурсі кінця ХІХ – початку ХХ століття. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : зб. за підсумками звіту. наук. конф. викладачів, докторантів і аспірантів : вип. 20 у 3-х т. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. Т. 3. С. 14–15.
- 5. Чорноконь В.В. Художнє новаторство роману Джуни Барнс “Nightwood”. Література в контексті культури. Всеукраїнська наукова конференція : матеріали. Дніпро : Арбуз, 2021. С. 47–49.
- 6. Чорноконь В.В. Особливості наративної структури роману Ф. С. Фіцджеральда «Великий Гетсбі» в контексті поетики невизначеності. Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка [Електронний ресурс], 2022. Вип. 13. С. 24–25.
- 7. Чорноконь В.В. Категорія невизначеності в поетології Умберто Еко. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка : зб. за підсумками звіту. наук. конф. викладачів, докторантів і аспірантів : вип. 21 у 3-х т. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. Т. 3. С. 95–96.
- 8. Чорноконь В.В. Особливості втілення поетики невизначеності в романі Кадзуо Ішігуро «Не відпускай мене». Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. Вип. 14. С. 43–44.
- 9. Чорноконь В.В. Фрагментарний сюжет у системі поетики невизначеності (на матеріалі роману Дж. Джойса «Улісс»). Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 22. С. 182–183.
- 10. Чорноконь В.В. Комунікативні аспекти взаємодії автора і читача в контексті поетики невизначеності. Текст і дискурс: когнітивно-комунікативні перспективи: матеріали VI Всеукраїнської наукової інтернет-конференції 21–22 березня 2023 року. [Електронний ресурс] / [редкол. Г. А. Кришталюк (відп. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. С. 89–92.
- 11. Чорноконь В.В., Кеба О.В. Множинна фокалізація як елемент поетики невизначеності в модерністських романах В. Фолкнера. Науковий потенціал дослідника: філологічні та методичні пошуки: зб. наукових праць викладачів і студентів. Вип. 11 / за заг. ред. В.А. Каліш. Глухів : Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, 2023. С. 129–136.
- 12. Чорноконь В.В. Пошуки свободи героїв роману Ернеста Гемінгвея «І сонце сходить» («Фієста») в ситуації невизначеності. Аргументи сучасної філології: свобода та безпека. Матеріали Міжнародної наукової конференції (6–7 квітня 2023 року). Харків. ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2023. С. 237–241.
- 13. Чорноконь В.В. Змінений стан свідомості персонажа як чинник формування поетики невизначеності (на матеріалі роману Кена Кізі «Політ над гніздом зозулі»). Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 15. С. 37–39.
- 14. Чорноконь В.В. Концепція «Смерті автора» Р. Барта та її вплив на стратегії художньої невизначеності. Текст і дискурс: когнітивно-комунікативні перспективи: матеріали VII Всеукраїнської наукової інтернет-

конференції 20–21 лютого 2024 року. Кам'янець–Подільський : Кам'янець–Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024.

Наукова (науково–технічна) продукція:

Соціально–економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По–батькові:

1. Кеба Олександр Володимирович

2. OLEKSANDR KEBA

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2372-0425

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Кам'янець–Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Код за ЄДРПОУ: 02125616

Місцезнаходження: вул. Огієнка, буд. 61, Кам'янець–Подільський, Кам'янець–Подільський р-н., 32300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По–батькові:

1. Девдюк Іванна Василівна

2. Ivanna Devdiuk

Кваліфікація: д. філол. н., доц., 10.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3435-4694

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тичініна Альона Романівна

2. Alona Tychinina

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6316-2005

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, буд. 2, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шаповал Ольга Григорівна

2. Olga Shapoval

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0191-3154

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Код за ЄДРПОУ: 02125616

Місцезнаходження: вул. Огієнка, буд. 61, Кам'янець-Подільський, Кам'янець-Подільський р-н., 32300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

